

ПРОЦЕС ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Стрілець Валентина
м. Полтава

ТИПОЛОГІЯ ТЕКСТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ В НАФТОГАЗОВІЙ ГАЛУЗІ

Навчання професійному перекладу, як міжмовному і міжкультурному посередництву, має базуватися на комунікативному принципі, який передбачає максимальне охоплення комунікативних ситуацій і, відповідно, типів текстів, релевантних для майбутньої професійної діяльності фахівців, зокрема, перекладачів нафтогазової галузі.

Розглядаючи переклад як вторинну білінгвальну текстову діяльність у міжмовній і міжкультурній комунікації, ми, слідом за С. А. Корольковою [5, с. 7], пропонуємо виокремити в структурі фахової компетентності майбутнього технічного перекладача текстотипологічну компетенцію. Знання, навички і вміння цієї компетенції поєднують у собі риси білінгвального й операціонального (власне перекладацького) компонентів, оскільки їх формування, як зазначає С. А. Королькова, орієнтоване на поповнення когнітивного багажу майбутнього перекладача максимально великою кількістю моделей текстів як мовою оригіналу, так і мовою перекладу, формування вмінь визначати тип тексту за домінуючим видом інформації і, відповідно, виділяти домінанти перекладу [5, с. 15]. Крім того, ця компетенція передбачає розвиток уміння продукувати мовою перекладу вторинні тексти відповідних жанрів, які відповідають конвенціям текстотворення відповідної (англійської, української) мови.

Аналіз наукової літератури, а також результатів опитувань перекладачів-практиків, менеджерів бюро перекладів, викладачів перекладу вищих навчальних закладів дозволив нам виокремити жанри текстів, які перекладачі нафтогазової галузі найчастіше мають перекладати під час виконання професійних функцій. Слідуючи запропонованій Т. Р. Кияком [1] моделі, ми розділили їх на дві групи: професійно-практичну та науково-теоретичну.

До професійно-практичних текстів належать:

- ділова документація (ділові листи, тендерні пропозиції, бізнес-плани);
- нормативно-правові документи (контракти, договори, довіреності);
- технічна документація (звіти, стандарти, технічні характеристики, інструкції з експлуатації обладнання, технічні паспорти, проектна документація в галузі пошуку й розробки газових і нафтових родовищ, видобутку, транспортування, зберігання й переробки нафти і газу, будівництва заводів, експлуатації обладнання);
- тексти інформаційно-рекламного характеру (розділи веб-сайтів, рекламні матеріали).

Науково-теоретичні тексти містять наукові доповіді та мультимедійні презентації, що їх супроводжують, тези, наукові статті, анотації, програми наукових заходів та інформаційні листи, патенти, заявки на них.

Проведення жанрового аналізу вказаних текстів, а також окреслення труднощів їх перекладу є передумовою розроблення системи вправ для навчання письмового перекладу майбутніх перекладачів нафтогазової промисловості.

Джерела та література

1. Кияк Т. Р. Фахові мови як новий напрям лінгвістичного дослідження [Електронний ресурс] / Т. Р. Кияк. – Режим доступу: http://www/nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/2009_121/articles/.

2. Королькова С. А. Текстологическая модель обучения письменному переводу студентов языковых вузов: на материале французского языка: дисс. ... канд. пед. наук 13.00.02 Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования) / Королькова Светлана Азадовна. – Волгоград, 2006. – 198 с.

**Ageicheva Anna
Poltava**

SCIENTIFIC AND TECHNICAL TRANSLATION GRAMMAR PROBLEMS

The problem of difficulties in scientific and technical texts Ageicheva translation has acquired particular topicality for the recent two years due to considerable growth in the amount of specialized texts to be translated. In the context of Ukraine's integration into the EU, the flow of documents subject to English – Ukrainian bilingual translation (international contracts, research papers to be published in the editions included into the world scientometrical databases, patents, state standards, technical documentations for household, office and industrial equipment, drugs, etc.) has become huge. Professional translators have to perform large amounts of work within the shortest possible terms. Therefore, the authors set themselves the task to help translators in rendering the most problematic aspects of English grammar.

Though the problem has only acquired its topical nature for the latest two years, still a number of scholars in Ukraine took the challenge of the translational difficulties problem and contributed to its solving. Most of the researchers are mainly concentrated on the lexical (particularly terminology) difficulties, but the grammatical aspects were also described and studied by the prominent philologists of Ukraine, such as V.I. Karaban [5], G.E. Miram [9], A.Ya. Kovalenko [6], K.O. Ryabova [12], Ya.A. Kostin [7], I.V. Onushkanych [10], O.M. Bilous [2], M.I. Zymomrya [4], A.O. Kulchitska [8], N.P. Bidnenko [1]. An outstanding Belarusian linguist and translator A.L. Pumpyanskiy [11, p.157] has contributed a lot to help professionals and students overcome difficulties of scientific and technical translation, including grammatical ones. A.Ya. Kovalenko [6, p.78] emphasized the following features of the English specialized texts: 1) very long and complicated sentences including a number of coordinate and subordinate clauses; 2) multi-component attributive word combinations; 3) attributes formed by means